

HÁJEK

červenec
2021

Naše noviny

OBSAH

■ Pozdrav

■ Kvíz

■ Program DSH

■ Zajímavosti

■ Literární dílna

■ Rozjímání

■ Povídka měsíce

■ Poradna pro vás

■ Zajímavosti

■ Info z domova

Srdečně vítáme nové
obyvatele, kteří
nastoupili do našeho DS.

Zpravodaj Hájek vychází
v nákladu 200 výtisků pro potřeby
obyvatel Domova seniorů
Praha 4 Háje,
K Miličovu 734 a je neprodejný.
Na vydání spolupracují:
Romana Iřkovichová,
Danuše Tučková,
Dagmar Zavadilová, ředitelka DS,
ve spolupráci s klienty DS.

DOMOV
PRO SENIORY
HÁJE

PRAHA
PRAHUE
PRA GA
PRA G

I. Čím se proslavil operní pěvec Karel STRAKATÝ (*2. 7. 1804)?

- a) dokázal zpívat dvojhlasně
- b) jako první zazpíval píseň Kde domov můj
- c) na jeden nádech byl schopný zazpívat celou árii Figara z Lazebníka sevillského

II. Který seriál natočila režisérka Vlasta JANEČKOVÁ (*2. 7. 1934)?

- a) Bylo nás pět
- b) Arabela
- c) Kamarádi

III. Který herec ztvárnil Leoše JANÁČKA (*3. 7. 1854) ve filmu Lev s bílou hřívou?

- a) Petr Haničinec
- b) Josef Vinklář
- c) Luděk Munzar

IV. Kdo byl Josef DRÁŠAL (*4. 7. 1841)?

- a) nejvyšší člověk, který žil v českých zemích
- b) nejstarší člověk, který žil v českých zemích
- c) nejmenší člověk, který žil v českých zemích

V. Kolikrát vyhrál Václav CHALOUPEK (*6. 7. 1948) s Korokem Velkou pardubickou?

- a) 2x
- b) 3x
- c) 4x

VI. Ve kterém městě postavil Alois OLIVA (*11. 7. 1822) vychovatelnu pro děti, tz. Olivovnu?

- a) v Praze
- b) v Benešově
- c) v Říčanech

VII. Prof. MUDr. Václav VOJTA (*12. 7. 1917) byl:

- a) dětský ortoped
- b) dětský neurolog
- c) dětský revmatolog

VIII. Ve kterém divadle byl šéfem baletu Saša MACHOV (*16. 7. 1903)?

- a) v Národním divadle
- b) v Osvobozeném divadle
- c) v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě

IX. V jakém příbuzenském vztahu byl malíř Quido MÁNES (*17. 7. 1828) k Josefu Mánesovi?

- a) otec
- b) strýc
- c) bratr

X. Kterou sázkovou společnost založil spisovatel a textař Michal HORÁČEK (*23. 7. 1952)?

- a) Tipsport
- b) Fortunu
- c) Sazku

Vážení čtenáři a luštitelé,
na otázky z červnového kvízu
odpovědělo 39 čtenářů.

Deset správných odpovědí měli:

**Marie Černohorská,
1 anonym, Team A3 a Team A1.**

Devět správných odpovědí měli:

**Team B0, Team A2,
Anna Legnerová a Přemysl
Červenka.**

**Osm správných odpovědí neměl
nikdo.**

GRATULUJEME!!!

Nejvíce vás potrápily otázky
č. 2. a č. 6.

Důležitá informace: vyplněné kvízy
je nutné vhodit do schránky na
oddělení A0 **nejpozději
do 20. v daném měsíci.**

Později vhozené kvízy už nemohou
být započítány a uvedeny v časopisu
Hájek, a to z důvodu uzávěrky a
tisku časopisu.

*Zde si můžete přečíst správné
odpovědi.*

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

I. c) – ...já jsem pes

II. b) – toníky

III. c) – Golden Kids

IV. a) – 1. června

**V. b) – Už zase skáču
přes kaluže**

VI. c) – Ludvík Vaculík

VII. a) – zdravotní sestra

VIII. c) – čtyřicet dnů kape

IX. b) – Na samotě u lesa

**X. c) – Dvanáct
rozhňevaných
mužů**

Pondělí 13:00 RECEPCE DSH

MILÍČOVSKÝ LES

Za příznivého počasí se konají každé pondělí společné vycházky do Milíčovského lesa.

1. 7. čtvrtek 10:00 ZAHRADA DSH

ZOOTERAPIE

Přijďte strávit příjemnou hodinu ve společnosti zvířat.

7. 7. středa 10:00 SÁL

DŮVĚRNÍCI

Setkání zástupců obyvatel s vedením domova.

14. 7. středa 14.00 SÁL

CESTOVATELSKÝ KLUB

Tentokrát na téma „ČESKÉ RYBNÍKY“.

21. 7. Středa 14:00 SÁL

HUDEBNÍ KLUB

MARIAN VOJTKO – povídání a hudební ukázky připravují Lucka a Dominik.

22. 7. čtvrtek 10:00 ERGOTERAPIE

BÁBOVKY

Oslava červencových narozenin našich obyvatel.

28. 7. středa 14:00 ATRIOVÁ ZAHRADA

KONCERT POD OKNY

*Kontrabasisťka **Eva Šašínková** a její host ...*

pořádá Domov pro seniory Háje

pořádá aktivizační úsek

pořádá Církev bratrská

Děkujeme firmě MOVA Market za dar formou poukázek na nákup pro klienty a zaměstnance domova.

MOVA
MARKET

Návštěva našich zvířecích kamarádů

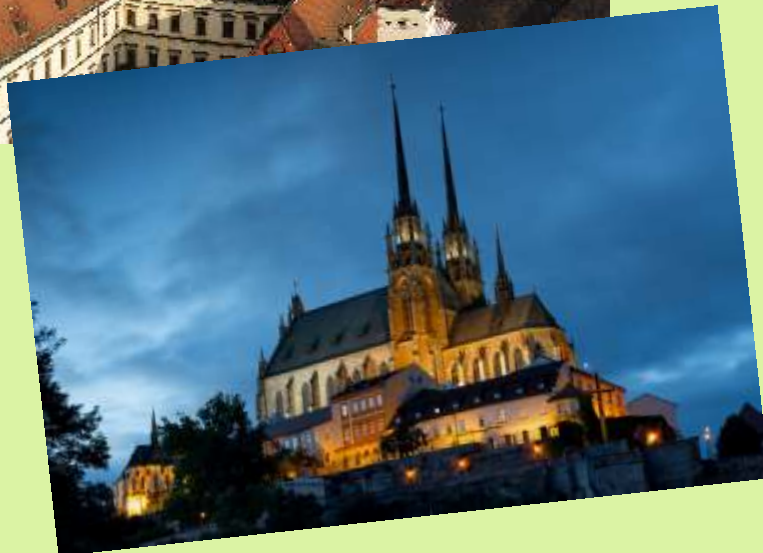

Obnovili jsme společné vycházky do Milíčovského lesa

Keramická dílna

STŘEDOMOŘSKÉ OSTROVY - 7. díl

Kypr, plným názvem Kyperská republika, je euroasijský ostrovní stát nacházející se ve východní části Středozemního moře, východně od Řecka, jižně od Turecka, západně od Sýrie a severně od Egypta. Kypr je třetím největším ostrovem Středozemního moře, po italských ostrovech Sicílie a Sardinie. Svojí rozlohou je 81. největší ostrov. Ze západu na východ měří 240 kilometrů a široký je 100 kilometrů. Od tureckého území jej odděluje 75 kilometrů moře. Kypr byl zakládajícím členem Hnutí nezúčastněných zemí. Od 1. května 2004 je členem Evropské unie, 1. ledna 2008 se připojil k eurozóně.

Literární dílna – Polabská vrba 2021

*Také letos se členové Literární dílny, a také další obyvatelé našeho domova, účastnili literární soutěže pro seniory, kterou pořádá Knihovna Eduarda Petišky v Brandýse n.Labem - Staré Boleslavi. Letos na téma **Vzpomínky na babičku a dědu**. Mezi oceněnými účastníky je také kolektiv autorů DS Háje, jejichž texty ocenila odborná porota **Zvláštní cenou pro tým**. Oceněné texty s velkou radostí postupně otiskneme v našem časopisu.*

Moje babičky

Moje babičky, obě dvě, u nás ve stáří bydlely. Matka mého otce měla u nás výměnek, druhá babička měla zdravotní problémy, měla otevřenou nohu, a tak si ji moje matka vzala k sobě. Babičky byly každá jiná. Matka mého otce byla obchodnice. Vedla svůj obchod, který po ní převzal můj otec. Měli jsme fotografii našeho rohového domu se štítem, kde nad obchodem byl nápis Ludmila Hladíková. Babička byla podnikavá, a tak mne také pašovala na mládeži nepřístupné filmy. Nejvíc se pamatuji na film Baron Prášil. Babička ráda cestovala. Jezdila za svou nejmladší dcerou do Plzně. Často jezdila za svými dcerami do Prahy. Babička se za svobodna jmenovala Marečková a říkali jí černá Lída. Jejich praprapředek byl v druhé polovině 18. století komorníkem pána z Hrádku. Byl s ním až ve Španělsku, kde je zastihla francouzská revoluce. Při návratu zpět zůstal pán z Hrádku v Itálii. Komorník pan Mareček se vrátil domů do Čech. Oženil se a za manželku si vzal komornou paní z Hrádku. Žil opět v Mnichovicích, kde se stal starostou. Marečkové byli hezcí muži s výraznými očima a malinko zahnutým nosem. Traduje se, že jeden z těchto pohledných, hezkých mužů, tesař, opravoval na panství barona Ringhofferů krovky. Neteř barona Ringhofferů se do něj zamilovala. Toto spojení bylo pro společnost 19. století nepřijatelné. Dostali tedy peníze s tím, že odjedou do Ameriky. Přišla však měnová reforma a oni přišli o majetek. Zůstali zde a manžel prý paní baronce oblékal střevíce. Babička Hladíková byla velice činorodá. Ještě ve svých osmdesáti letech pracovala na zahrádce. Babiččina zahrádka byla chladná vůně konvalinek, jemná chladnosladká vůně bílých narcisek, voňavě bohaté pivoňky. Uprostřed záhonek se srdíčky a dominující stolistou růží. Babička v pokročilém věku ráda a krásně vyšívala drobným stehem obrázky. U babičky v kuchyni se dralo peří. Stáhla se stahovačka, aby bylo na peří lépe vidět a ostatní místnost byla v příšeří. A začaly se povídat historky. Někdy úsměvné, někdy strach nahánějící, a já jsem seděla v koutku a napjatě poslouchala, aby mně žádné slovo neuniklo. A patřičně jsem se bála. Babička Hladíková měla ráda život. Vzpomínala, že za jejího mládí se k velkým svátkům, jako Boží hod velikonoční a svatodušní přidávalo modré úterý a tancovalo se od Božího hodu až do středy a ona protancovala střevíčky.

Druhá babička, matka mé matky, byla zcela jiného naturelu. Babička Aloisie Čumpelíková byla jediná dcera bohatých soukeníků, obchodníků sukrem. Však také kvalitě látek rozuměla. V mládí

mně nechala moje matka přešít z babiččina oděvu kostýmek. Vzpomínám, jak jsem v něm ležela v trávě a dívala se na stále se měnící obrazce oblaků. Vstala jsem a kostým byl zcela nepomačkaný a mohla jsem v něm jít rovnou do biografu. Svatební kostým mně šila slečna Černocká, která byla zaměstnána v salonu Adam na Národní třídě. Šila také ve vlastním bytě ve Střešovicích, kam jsem jí přinesla šaty po babičce na přešití. Byla překvapená skvělou kvalitou látky, s níž se už dnes nelze setkat. A tak všechny ty elastany znehodnocují kvalitu přírodních materiálů. Babička Čumpelíková, jemná a vzdělaná, prožila v mládí osobní tragédii. Měla lásku, muže, se kterým se měli rádi, a ten zemřel. Provádala se pak za mého dědu Josefa Čumpelíka. Děda byl urostlý muž s tmavými vlnitými vlasy. Byl velitelem mnichovických hasičů. Děda byl zámožný, měl velkou truhlářskou dílnu, zaměstnával i tovaryše. Babička však byla intelektuálně výš. Narodili se jim tři synové a babičkou tolik vytoužená dcera, moje matka. Pro tři malé bratry bylo občasné hlídání miminka překážkou jejich hrám. A tak jednoho dne vzali kočárek s miminkem a vezli sestřičku do vedlejší obce Strančice, aby ji vrátili porodní bábě. Nejstarší syn, Karel, byl komerční inženýr. Pracoval za prvé republiky ve vysokém postu ve všeobecné zdravotní pojišťovně v Bratislavě. Po druhé světové válce se stal v Praze sekčním šéfem na ministerstvu zdravotnictví. V naší rodině byl strýc Karel pojem. Pomáhal nám při všech politických i nepolitických nesnázích. Jeho syn Milan Čumpelík později emigroval do západního Německa, kde pracoval u filmu, nevím již, ve kterém odvětví. Babička Čumpelíková byla od pětatřiceti let nahluchlá, říkalo se, že z průvanu. Jezdila se léčit až do Vídně, ale špatné slyšení zůstalo, aby rozuměla, bylo třeba jí hlasitě mluvit do ucha. Vzpomínám, že náš příbuzný, gynekolog dr. Boublík, říkal: „Je škoda, že s ní nemůžeme hovořit. Dozvěděli bychom se od ní mnoho důležitého.“ Babička Aloisie Čumpelíková se za svobodna jmenovala Žampachová. Její rod pocházel ze Skutče. Nedaleko od Skutče je zřícenina hradu Žampach. Dcera se snažila pátrat po předcích. Všechno vždy skončilo vyhořením fary na počátku 18. století. Babičce Čumpelíkové bylo sedmdesát devět let a přála si, aby jí doktor zavřel nohu, a ten nechtěl. Říkal mé matce, že babička pak nebude dlouho žít. Babička si však stále přála nohu zavřít, a tak jí vyhověl. Několik týdnů poté babička usnula a už se neprobudila. Babička Hladíková říkala, že babičku Lojzičku odnesli andělé přímo do nebe. Velikým příkladem pro nás byla ušlechtilost mých rodičů, kteří se k oběma babičkám chovali s úctou a laskavě. **L.Š.**

Rajská omáčka mojí babičky

Legenda celé naší početné rodiny byla babiččina rajská omáčka. Měla svou vůni, vůni koření z babiččiny zahrádky. Naše jídlo, které dnes jíme, je kořeněné, někdy pálivé, ale postrádá svou specifickou vůni. Vzpomínám, jak byl celý byt provoněn svátečním jídlem. Voněl svým výrazným kořením klasicky připravovaný guláš. A vlastně už neznáme vůni pečeného čerstvého kuřete, kachny a husy.

Moje matka se chtěla naučit babiččinu rajskou omáčku – sedmý div světa – a tak si babička a moje matka stouply vedle sebe a matka dávala do omáčky přesně všechno podle babičky. Ve výsledku byla babiččina rajská omáčka lepší.

Jak neopakovatelná byla chuť a vůně babiččiny rajské omáčky vidíme na skutečnosti, že babiččin nejstarší syn si ve svém stáří a nemoci přál babiččinu rajskou omáčku. Byla v té chuti a vůni přítomna babiččina láska? **L.Š.**

Můj dědeček

Můj dědeček, ten z otcovy strany, byl pozoruhodná osobnost. Můj děda Vojtěch Hladík žil spolu s babičkou u nás na výměnku. Vzpomínám na dědův portrét, byla to olejomalba, vévodící obývacímu pokoji. Děda zde stojí s šerpou, na níž byl vyznačen truhlářský cejch, přes hrud'. Má husté, na krátko přistřižené vlasy a knír, jaký míval císař pán. Však také císař pán byl. Měl tři syny a tři dcery a všem dal dobré vzdělání. Nejstarší syn Ladislav byl policejní lékař, prostřední syn Bedřich vystudoval truhlářskou průmyslovku a později na ní učil. Nejmladší syn Václav, můj otec, převzal obchod po babičce. Byl výborně vyučený, měl vlastní pražírnu kávy a burských oříšků. Při pražení nesměl za ním nikdo chodit. Na pravidelné práci ruky závisela kvalita propražení. Otcovy burské oříšky vešly do dějin kraje. Ještě po třiceti letech jsem jela vlakem a slyšela: "Takové dobré burské oříšky, jaké prodával pan Hladík, jsme už nikdy nejedli." Nejstarší dědečkova dcera Františka byla vedoucí sekce velkého obchodního domu, nejmladší dcera Ema vystudovala obchodní akademii. Na své děti byl děda přísný, na nás vnuky a vnučky laskavý. Když děda zemřel, vypravoval se pohřeb z domu smutku, kde děda byl vystaven ve svém pokoji, kam se s ním chodili rozloučit příbuzní a přátelé. Moje matka vzpomínala, že jsem za dědou chodila, plakala a říkala: "Kdo bude říkat, Ančo, nebij ji, ona je malá." Děda se vyučil truhlářem ve Vídni. Tam také hrál v mládežnickém orchestru pod taktovkou jednoho ze Straussů na klarinet. Vzpomínám, že při jednom z mých zdravotních problémů mě jako první povolávala k životu skladba Franze Schuberta Pastýř na skále pro klarinet sólo. Ve Vídni byl můj děda účasten politickému dění. Převládala internacionála, hlásající, že nebude německý dělník střílet do francouzského dělníka. Přišla první světová válka a všechno bylo jinak. Děda byl zásadový člověk a nikdy pak už nevolil žádnou z levicových stran.

Po vyučení ve Vídni se můj děda Vojtěch Hladík vrátil zpátky do Mnichovic. Přinesl s sebou zčásti puls císařského velkoměsta. Měl truhlářskou dílnu, kde se zabýval svou profesí. Učil hře na klarinet, hrál ochotnické divadlo. Všechny jeho děti hrály na nějaký hudební nástroj. Strýc Ladislav, lékař, hrál na housle v kvartetu, jež tvořil se svými přáteli. Strýc Bedřich, učitel na průmyslovce truhlářské, si postavil sám violoncello a výborně na ně hrál. Můj otec improvisoval na klavír k tanci, jeho srdce však patřilo zpěvu. Byl vynikající zpěvák basista. Hraji-li skladbu P.I.Čajkovského V ruském kostele, slyším otcovy čisté, znělé basy. Prostřední dcera Anežka byla výborná houslistka. Však také, když byla na takzvaném handlu, aby se naučila německy, založila spolu s několika dalšími děvčaty dívčí orchestr. To bylo v tehdejší době pro dívku z dobré rodiny nepřijatelné, a teta musela předčasně domů. Děvčata předběhla svou dobu o dvacet let. Nejmladší z dcer, teta Ema, byla dobrá pianistka. Pravnuk mého dědy Vojtěcha Hladíka byl významný český kytarista Radim Hladík. Jak rozsáhlá byla hudební dynastie Hladíků vidíme na Kocourkovi Mikešovi pana Josefa Lady, kde hrála Hladíkova kapela. To byla kapela bratrance mého otce. Největší vklad, který zanechal děda nám všem, je naše rodová čest. **L.Š.**

Drazí přátelé,

určitě jsme každý z nás někdy slyšeli výrok: ty jsi jako nevěřící Tomáš, ty ničemu nevěříš, dokud se sám o věci nepřesvědčíš. Tento Tomáš, o kterém je zmínka, slaví svátek 3.července. O Tomášově životě nevíme s jistotou nic než to, co útržkovitě zmiňují evangelia. A přesto je to to nejdůležitější, co o něm víme. Když Ježíš při poslední večeři pronesl řeč na rozloučenou, vznesl Tomáš dotaz, za který mu musíme být vděční, neboť díky němu známe jednu z vynikajících Ježíšových definic, kde popisuje sám sebe. Tomáš se totiž zeptal: Pane, nevíme, kam jdeš. Jak můžeme znát cestu? Ježíš mu odpověděl slovy, která jsou tak často předmětem rozjímání, předmětem k zamyšlení i pro nás, kteří žijeme v dnešní době: Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne (Jan 14, 5-6). Ježíš je opravdu východisko v každé životní situaci. Ježíš nám dává logicky smysl života. On nám doporučuje, jak žít. On nám nic nenařizuje. Ježíš nám nechává svobodu při našem rozhodování. Když Ježíš vstal z mrtvých, zjevil se svým učedníkům. Objevil se uprostřed nich, aniž by musel otevřít dveře, protože jeho tělo bylo oslavené. Aby vyvrátil zdání, že je jen duch, ukázal jim ruce a bok. Učedníci pak neměli nejmenší pochybnost, že je to sám Ježíš a že skutečně vstal z mrtvých. Dvakrát je pozdravil způsobem, jaký je u Židů obvyklý (Pokoj vám). Když apoštolové, nepříteli ochotni přijmout něco, co překračuje hranice jejich zkušeností a rozumu, uslyšeli důvěrně známý hlas Krista, nemohli mít nejmenších pochyb. Přátelský a srdečný tón jeho řeči rozptýloval obavy a stud, který jistě cítili, když svého přítele opustili ve chvíli, kdy je nejvíc potřeboval. Tomáš s nimi nebyl. Jako jediný chyběl. Proč? Byla to jen náhoda. Evangelista Jan líčící tuto scénu ve všech detailech možná taktně zamlčuje, že Tomáš při pohledu na ukřižovaného Krista nejenže trpěl jako ostatní, ale také upadl do hluboké beznaděje, a proto s nimi v té chvíli nebyl. Apoštolové šli Tomáše usilovně hledat, a když jej našli, pověděli mu s nevýslovnou radostí: Viděli jsme Pána (Jan 20, 25). Znovu a znovu mu to důrazně opakovali. Všemi možnými prostředky se Tomáše snažili získat pro Krista. Jak byl asi později Tomáš vděčný za toto naléhání. I my se z této epizody můžeme poučit a zamyslet se nad tím, jak dokonalá je naše bratrská a sesterská láska vůči lidem kolem nás. Zvláště vůči těm, kteří trpí samotou. Jak mnohdy stačí příjemné slovo, úsměv naší tváře. - Na naléhání ostatních učedníků Tomáš odpovídá: Dokud nevidím na jeho ruku jizvy po hřebecích a nevložím svůj prst na místo hřebů a nevložím svou ruku do jeho boku, neuvěřím (Jan 20, 25). - Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se doprostřed a řekl: „Pokoj vám“. Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“ Tomáš mu odpověděl: „Můj Pán a můj Bůh.“ Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.“ (Jan 20, 26-29). Postava Tomáše nás jistě vede k tomu, abychom přemýšleli a dobře se rozhodli k životu, který je Bohu milý a nám prospěšný.

Váš jáhen Pavel Urban

Rozloučili jsme se:

Titel Ivan

Hráchová Božena

1.7.1891 byla založena **Městská knihovna v Praze**. Kromě beletrie a naučné literatury nabízí CD s hudbou i mluveným slovem, DVD s českými i zahraničními filmy, dále mapy, noty a tisk. Zajišťuje bezplatný přístup k mezinárodním informačním databázím, internet a připojení k wi-fi. Knihovna pořádá koncerty, divadelní a taneční představení, besedy s autory, módní přehlídky, diskuse.

Jedná se o jednu z nejvýznamnějších knihoven v Česku.

17.7.1936 začala španělská občanská válka. Vyvolalo ji povstání ozbrojených sil pod vedením generála Francisca Franca proti demokraticky zvolené vládě Lidové fronty. Jeden z nejkrvavějších konfliktů v moderních evropských dějinách si vyžádal až milion obětí, především civilistů. Válka rozdělila nejen španělskou společnost, ale zasáhla celou Evropu. Na pomoc republikánům přijelo asi 35 000 antifašistických dobrovolníků ze 17 států, mezi nimi přes 2000 interbrigadistů z Československa. Na republikánské straně bojoval např. Ernest Hemingway a George Orwell. Z našich „španěláků“ připomeňme Františka Kriegla. Demokratické státy Španělsku na pomoc nepřispěly, zatímco Franco získal podporu Hitlera i Mussoliniho. Po vítězství frankistů následovalo „čištění“ španělské společnosti od všeho „rudého“, tedy likvidace odborů a politické levice. Mnoho dalších let byli nepohodlní jedinci vězněni, nuceni odejít do exilu či zavražděni.

4.7.1941 měl premiéru **film Roztomilý člověk**. Režisér Martin Frič do hlavních rolí obsadil Oldřicha Nového a Natašu Gollovou jako záruku vysoké herecké úrovně i diváckého úspěchu.

Ve veselohře si s chutí zahráli také Ladislav Pešek, Theodor Pištěk, Jaroslav Marvan a František Filipovský. Film patří ve svém žánru dodnes ke špičce, o čemž svědčí i divácký zájem více osmdesát let od jeho vzniku.

5.7.1946 byly na módní přehlídce v Paříži poprvé v novodobé historii předvedeny bikiny. Název byl inspirován atolem Bikini, na kterém právě proběhl americký jaderný pokus. Bikiny měly být symbolem výbuchu v dámské plážové módě. Do konce 40. let byly bikiny leckde zakazovány. K jejich rozšíření přispěl až v roce 1956 film Rogera Vadima *A bůh... stvořil ženu*, kde se v bikinách předvedla Brigitte Bardot.

26.7.1956 Egypt zestátnil Suezský průplav. Součástí ochrany zájmů Velké Británie na blízkém východě a v Egyptě byla anglo-egyptská smlouva z roku 1936 o dohledu Spojeného království nad průplavem. V roce 1951 Egypt smlouvu vypověděl a v roce 1956 prezident Násir průplav znárodnil. Zdůvodnil svůj krok potřebou financovat stavbu Asuánské přehrady z plavebních poplatků. Změna správy kanálu vedla k tzv. Suezské krizi, během níž se v okolí průplavu bojovalo mezi Egyptem a izraelsko-britsko-francouzskou koalicí a průplav byl v letech 1956–1957 uzavřen. K dalšímu uzavření došlo během šestidenní války (1967) mezi koalicí Egypta, Sýrie a Jordánska a Izraelem a opakovaně i v dalších letech.

20.7.1969 kosmická loď Apollo 11 přistála na Měsíci v Moři klidu. Neil Armstrong a Edwin Aldrin během dvou a půlhodinové vycházky nasbírali 22 kg měsíčních hornin a po 21 hodinách a 31 minutách pobytu na povrchu se vrátili zpět k Michaelu Collinsovi do modulu na oběžné dráze Měsíce. Kosmonauti přistáli v Tichém oceánu 24.7.1969. Posádka Apolla 11 tak splnila cíl vyhlášený 25.5.1961 prezidentem Kennedym – do konce dekády stanout na povrchu Měsíce a bezpečně se vrátit na Zemi. Nesmrtelnými se stala Armstrongova slova: *Je to malý krok pro člověka, ale obrovský skok pro lidstvo*.

30.7.1971 přeplaval František Venclovský jako první český sportovec kanál La Manche.

První pokus roku 1970 Venclovský nedokončil. Podruhé odstartoval 30. července 1971 z Francie, uplaval asi 56,5 km ve vodě s teplotou 13–16°C. U Doveru vystoupil po 15 hodinách a 26 minutách.

K průlivu se vypravil ještě dvakrát, po druhém úspěšném pokusu v roce 1975 mu byl udělen titul „Zasloužilý mistr sportu“.

1.7.1991 byla v Praze rozpuštěna Varšavská smlouva. Vojenský pakt východoevropských zemí vznikl na základě Smlouvy o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci 14.5.1955 ve Varšavě jako reakce na vznik Západoevropské unie a Pařížské dohody umožňující vstup NSR do NATO. Cílem Varšavské smlouvy bylo podřídit armády členských států sovětskému velení, legitimizovat pobyt sovětských vojsk na území některých členských států a mj. vytvořit protipól k Severoatlantické alianci. Po rozpadu SSSR začal v únoru 1991 proces rozpuštění tohoto uskupení, dovršen byl podpisem členských států na protokolu ukončení smlouvy.

Antioxidant, chránící ženám štítnou žlázu a mužům prostatu

Na imunitu platí vitamin C, proti únavě nasadíte béčko, na křeče či bolest hlavy pomůže hořčík. Možná ale v jídelníčku zanedbáváte selen, který přitom prospívá hormonální rovnováze i vašemu srdci.

Selen si lidské tělo neumí samo vytvořit, proto je nutné doplňovat ho stravou. Je to především významný antioxidant, který chrání buňky před stárnutím. Jeho nedostatek může vést ke kornatění tepen, naopak jeho dostatek chrání před kardiovaskulárními onemocněními. V poslední době razí vědci teorii, že je důležitý i v prevenci Alzheimerovy choroby, a také prospívá astmatikům. Hlavně v zimě byste si ho měli hlídat, protože selen prospívá imunitě. Brání vývoji jak virových infekcí, tak bakteriálních zárodků a redukuje zánětlivé procesy v těle. Připisují se mu také protirakovinné účinky. V jakých potravinách ho najdete?

Kde najdete selen

Ženské tělo potřebuje denně 50 až 100 mikrogramů (µg), mužské až 200 mikrogramů. Nejvíce ho najdete **v rybách: pro představu – kilo lososa nebo tuňáka obsahuje 200–300 mikrogramů selenu**. Vyšší množství dále obsahuje **žloutek, drůbež, zázvor, ovesné vločky, ořisky – zejména para**.

Ze zeleniny je bohatým zdrojem selenu **špenát, červená řepa nebo brokolice**. Maximální množství selenu je 900 mikrogramů na den, nepřekračujte ho, jinak hrozí nevolnost, průjem, zvracení nebo vypadávání vlasů. Dlouhodobý nadměrný příjem selenu dokonce vyvolává křeče, neurologické změny až ochrnutí. Ale nemusíte se bát, doporučené množství potravou zřejmě nepřekročíte, Češi mají obecně selenu málo. Pozor ale u doplňků stravy, držte se vždy doporučeného dávkování!

Selen svědčí kuřákům

Selen na sebe dokáže poutat těžké kovy a odvádí je z těla, proto je to zásadní minerál pro lidi žijící ve městě a také pro kuřáky. Pomůže vám zbavit tělo olova, kadmia, arsenu a rtuti.

Zároveň uleví lidem s ekzémy (selen obecně patří mezi minerály, které napomáhají podpoře zdravé pokožky), ale i s dýchacími problémy nebo astmatem.

Po padesátce selen vyladí hormony

Selen patří mezi minerály, které pomáhají tlumit symptomy ženského i mužského přechodu, tedy působí na hormony. Problémy přechodu lze zmírnit adekvátními opatřeními, mimo jiné tím, že dopřejete tělu pestrou a vyváženou stravu bohatou na vitaminy A, C, E a skupiny B. Pak jsou důležité hlavně minerály, kromě selenu například také magnesium, zinek a mangan. Hormonům ale selen pomáhá i u mladších ročníků, stará se totiž o správnou funkci štítné žlázy.

Chrání zrak

Vhodná výživa má důležitý vliv nejen na prevenci chorob, ale může být dokonce i lékem. To platí zejména pro váš zrak. Degeneraci makuly, nejvýznamnější příčinu slepoty seniorů, způsobují mimo jiné volné kyslíkové radikály, které dokáže úspěšně zneškodnit zvýšený příjem antioxidantů, vedle selenu například také vitaminů A, C a E. Selen si hlídejte, zejména pokud upřednostňujete vegetariánskou stravu. Zvažte i vitaminové doplňky. I při různých dietách dbejte na to, abyste měli v jídelníčku potraviny s vysokým podílem selenu. Jeho příjem byste měli zvýšit také při akutních infekčních onemocněních, například když dostanete chřipku.

Zdroj: prozeny.cz

Stravovací komise

Komise proběhla 3. 6. Momentálně jste velice spokojeni se stravou. Chtělo by to ještě trochu omezit sůl, ale jinak jste spokojeni a moc děkujete kuchařům, jak skvěle vaří.

Karel Čapek – Zahradníkův rok

Ilustrace Josef Čapek

Zahradníkův červenec

Podle kanonického práva zahradníků se v červenci očkují růže. Dělá se to obvykle takto: připraví se šípek, pláň neboli podložka, na kterou se má očkovat; dále veliké množství lýka a posléze zahradnický nůž neboli žabka. Když je vše pohotové, vyzkouší zahradník ostří žabky na břišku palce; je-li žabka dostatečně ostrá, zařizne do palce a nechá v něm rozchlípenou a krvácející tlamičku. Ta se potom ováže několika metry fáče, z čehož vznikne na prstě dosti velké a plné poupě. To se jmenuje očkování růží. Není-li po ruce šípek, lze si výše popsaný zářez do palce přivodit při jiné příležitosti, jako je dělání odprutců, odřezávání vlků nebo odkvetlých stvolů, stříhání keřů a podobně.

Dokončiv takto očkování růží, shledává zahradník, že by měl zase zkyprít v záhonku slehlou a speklou půdu. To se dělá asi šestkrát ročně, a pokaždé zahradník vyhází z půdy neuvěřitelné množství kamení a jiného neřádu. Patrně se to kamení rodí z nějakých semínek nebo vajíček, nebo vystupuje ustavičně z tajemného nitra země; snad země ty kameny nějak vypocuje. Zahradní čili kulturní půda, zvaná též humus nebo prst', pozůstává vůbec z určitých ingrediencí, jež jsou: hlína, mrva, zetlelé listí, rašelina, kamení, střepy z púllitrových sklenic, rozbité mísy, hřebíky, dráty, kosti, husitské šípy, staniol z čokolády, cihly, staré mince, staré dýmky, tabulové sklo, zrcátka, staré jmenovky, plechové nádoby, provázky, knoflíky, podešve, psí trus, uhlí, ucha od hrnců, umyvadla, utěrky, lahvičky, pražce, bandasky, přezky, podkovy, plechovky od konzerv, izolátory, kusy novin a nesčetné jiné součásti, které překvapený zahradník vydobývá při každém kypření ze svých záhonků. Snad jednou vyhrabe pod svými tulipány americká kamna, Attilův hrob nebo Sibyliny knihy; v kulturní půdě je možno nalézt všechno.

Ale hlavní červencová starost je ovšem zalévání a kropení zahrady. Zalévá-li zahradník konvemi, počítá konve tak jako automobilista kilometry. „Uf,“ prohlašuje s pýchou rekordmana, „dnes jsem vytahal pětáctýřicet konví.“ Kdybyste věděli, jaká je to libost, když chladná voda crčí a šumí na zprahlou půdu; když to vpodvečer jiskří na květech a listech přetížených horlivou prškou; když pak celá zahrádka vydechne vlhce a úlevně, tak jako vydechne žíznivý poutník – „Ahahah,“ praví poutník stíraje si pěnu z vousů, „to byla hromská žízeň. Hospodo, ještě jednu!“ A zahradník běží ještě pro jednu konev na tu červencovou žízeň.

S hydrantem a hadicí lze kropit ovšem rychleji a jaksí ve velkém; za poměrně krátkou dobu postříkáme nejen záhony, ale i pažit, svačící rodinu sousedovu, chodce na ulici, vnitřek domu, všechny členy rodiny a nejvíce sebe samy. Takový střík z hydrantu má úžasnou účinnost, skoro jako strojní puška; můžete jím za okamžik vymlet do země jámu, pokosit pereny a servat stromům koruny. Znamenité osvěžení vám poskytne, stříkáte-li z hadice proti větru; to vám je přímo vodoléčba, jak vás to naskrz pokropí. Hadice má nadto zvláštní zálibu udělat si díрку někde uprostřed, kde se toho nejmiň nadáte; i stojíte pak jako bůh vod uprostřed tryskajících paprsků vody, s dlouhým vodním hadem stočeným u vašich nohou; je to překonávající pohled. Když pak jste mokří až na kůži, prohlásíte uspokojeně, že zahrádka má dost, a jdete se usušit. Zatím vaše zahrádka řekla „Uf“, vsrkla vaše vodomety ani nemrkajíc, a je zase suchá a žíznivá jako předtím.

Německá filozofie tvrdí, že hrubá skutečnost je prostě to, co je, kdežto vyšší a mravní řád je „das Sein-Sollende“ čili to, co má být. Tedy zahradník zejména v červenci velmi uznává tento vyšší řád, věda velmi dobře, co by mělo být. „Mělo by zapršet,“ vyjadřuje to zahradník svým výrazným způsobem.

To máte obyčejně tak: když takzvané životodárné sluneční paprsky to naberou nad padesát stupňů C; když tráva žloutne, listí na kytkách usychá a haluze stromů zplihle vadnou žízní a žárem, když země se puká, spéká se v kámen nebo rozpadá v palčivý prach, tu zpravidla:

1. praskne zahradníkovi hadice, takže nemůže stříkat,

2. stane se něco ve vodárně a neteče vůbec žádná voda, a jste, jak se říká, v troubě; dokonce v rozpálené a žhoucí troubě.

V takové době zahradník marně svlažuje půdu svým potem; představte si, jak by se musel potit, aby to stačilo řekněme na menší trávník. Rovněž nepomůže nadávat, klnout, rouhat se a vztekle odplivovat, i když s každým plivnutím běžíme do zahrady (každá kapka vláhy je dobrá!). Tu tedy se zahradník uchyluje k onomu vyššímu řádu a počne fatalisticky říkat: „Mělo by zapršet.“

„A kam jedete letos na letní byt?“

„Copak o to, ale zapršet by mělo.“

„A co říkáte Englišově demisi?“

„Já říkám, mělo by zapršet.“

Panečku, když si tak člověk představí takový krásný listopadový déšť; čtyři, pět, šest dní šumí chladné dešťové nitě; je šedivo a sychravo, teče do bot, čvachtá to pod nohama a zalízá do kostí

— Jak říkám, zapršet by mělo.

Růže a floxy, helenium a coreopsis, denivka, mečík, zvonky a oměj a oman a rojovník a kopretina – bůh zaplať, ještě dost toho kvete na ty špatné poměry. Pořád něco kvete a něco odkvétá; pořád abys odstříhoval odkvetlé stvolky bruče (ke květině, nikoli k sobě): „Taky už je s tebou amen.“

Hleďte, tyhle květiny, ono to je opravdu jako ženské: tak krásné a svěží, oči bys na tom nechal, a nikdy se nedohledíš té krásy, něco ti vždycky ujde, bože, když ona každá krása je taková neúkojná; ale jakmile to začne odkvétat, tu já nevím, tak nějak si přestanou dávat na sobě záležet (já mluvím o květinách), a kdyby chtěl být člověk hrubý, řekl by, že vypadají jako cumploch. Jaká škoda, má líbezná krásko (já mluvím o květinách), jaká škoda, že tak míjí čas; krása přechází a jen zahradník trvá.

Zahradníkuv podzim se začíná už v březnu: první odkvetlou sněženkou.

Kapitola botanická

Jak známo, rozlišuje se flóra glaciální a stepní, arktická, pontická, středomořská, subtropická, bahenní a všelijaká jiná, a to jednak podle původu, jednak podle místa, kde se vyskytuje a bují.

Nuže, zajímáte-li se poněkud o rostlinstvo, shledáte, že jiná vegetace bují v kavárnách a jiná dejme tomu u uzenářů; že určitým druhům a rodům se daří zvláště na nádražích a jiným u hlídačů trati; snad by

se podrobným srovnávacím studiem mohlo dokázat, že za okny katolíků prospívá jiná flóra než za okny nevěrců a pokrokařů, kdežto ve výkladních skříních s galanterním zbožím bují skutečně jen květiny umělé, a tak dále. Avšak jelikož botanická topografie je dosud, jak se říká, v plenkách, podržme se několika ostře vymezených a význačných botanických skupin.

1. Flóra nádražní má dvě podtřídy: vegetaci na nástupišti a zahradu pana přednosty. Na nástupišti, obvykle zavěšeny v košících, ale někdy i na římsách nebo v oknech nádraží, se daří zvláště lichořeřišnice, dále lobelky, pelargonie, petúnie a begonie, na nádražích vyšší kategorie někdy i dracény. Nádražní flóra se vyznačuje neobyčejně hojným a barevným květem. Zahrada pana přednosty je botanicky méně výrazná; vyskytují se v ní i růže, pomněnky, macešky, lobelie, zimolez a jiné sociologicky málo rozlišené druhy.

2. Flóra železniční roste v zahrádkách hlídačů trati. Náleží do ní zejména proskurník, kterému se říká sléz, a slunečnice, dále tropaeolum, popínavé růže, jiřiny a někdy též astry; jak zřejmo, jsou to většinou rostliny vyčuhující přes plot, snad proto, aby potěšily mimojedoucího strojvůdce. – Divoká flóra železniční roste na železničních náspech; skládá se zvláště z devaterníku, hledíku, divizny, rmenu, hadince, mateřídoušky a některých jiných železničních druhů.

3. Flóra řeznická roste ve výkladních skříních řezníků, mezi naříznutými hřbety, kýtami, jehňaty a salámy. Čítá nevelký počet druhů, zvláště pak aukubu, asparagus Sprengeri, z kaktusových cereus a echinopsis; u uženářů se vyskytují v květináčích také araucaria a někdy i prvosenka.

4. Flóra hostinská čítá dva oleandry před vraty a v oknech aspidistru; hostince pěstující takzvané domácí obědy mívají v oknech také cinerarie, v restauracích vyrůstá dokonce i dracéna, filodendron, velkolistá begonie, pestré coleusy, latanie, fikus a vůbec ono rostlinstvo, které báloví referenti druhdy líčili výstižnými slovy, že „estráda tonula v bujném zelení tropické vegetace“.

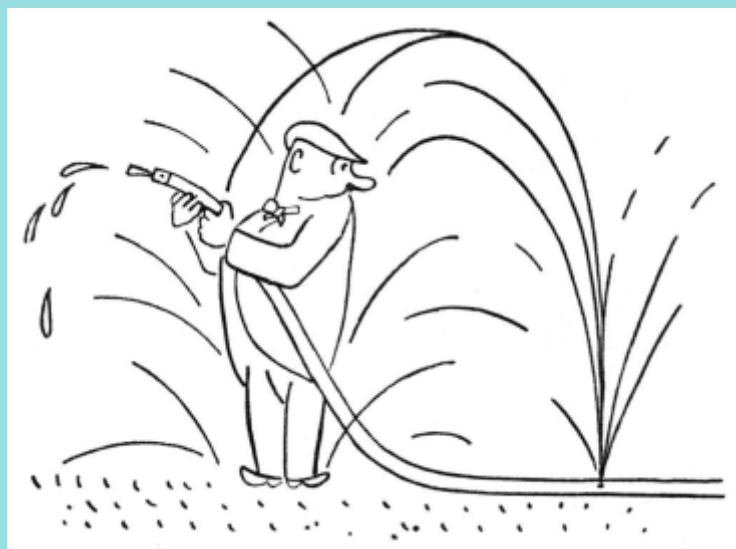
V kavárnách se daří jen aspidistře; zato na kavárenských terasách hojně vyrůstají lobelie, petúnie, tradeskancie, ba i vavřín a břečťan.

Pokud vím, žádné rostlinstvo se nedaří u pekařů, puškařů, v obchodech s automobily a hospodářskými stroji, u železářů, kožišníků, papírníků, kloboučníků a mnohých jiných živností. Přední okna nemají buď docela nic, nebo červené a bílé pelargonie; vůbec úřední rostlinstvo je závislé na vůli a ochotě buď úředního sluhy, nebo přednosty úřadu. Krom toho tu rozhoduje jakási tradice; zatímco v oboru železnic bují pestrá vegetace, neroste na poštách a telegrafech zhora nic; samosprávné úřady jsou po vegetativní stránce plodnější než úřady státní, mezi kterými zejména berní úřady jsou hotovou pouští.

Botanickou třídou pro sebe je ovšem flóra hřbitovní a potom samozřejmě flóra slavnostní, jež obklopuje sádrové poprsí oslavence; k této náleží oleandr, vavřín, palma a v nejhorším případě aspidistra.

Pokud se týče flóry okenní, je dvojí: chudá a bohatá. Ta u chudších lidí je obvyklejší lepší; krom toho těm bohatším zpravidla zajde, zatímco jsou na letním bytě.

Tím ovšem není ani zdaleka vyčerpána botanická hojnost různých rostlinných nalezišť; rád bych někdy zjistil, který druh lidí pěstuje fuksie a který mučenku, jakého povolání jsou kaktusáři a tak dále; je možno, že je nebo že se ujme zvláštní flóra komunistická nebo flóra strany lidové. Velké je bohatství světa; každá živnost, ba co dím, každá politická strana by mohla mít svou vlastní flóru.

Znění tohoto textu vychází z díla Zahradníkův rok tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Československý spisovatel v roce 1983. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován. Text díla (Karel Čapek: Zahradníkův rok), publikovaného Městskou knihovnou v Praze, není vázán autorskými právy.

Příběhy z domova - Veronika Marciňová a Matěj Trojan, vaši dobrovolníci

Přemysl Červenka

Přemysl už od dětství, kdy chodil do skauta, věděl, co ho naplňuje - práce s lidmi. A tak, když přišla nabídka pracovat jako vychovatel mládeže v Letovicích, chopil se jí a velice ho to bavilo. Později dostal příležitost pracovat jako metodik na Ministerstvu pracovních sil v Praze, kde byl také ve svých 27 letech jmenován ředitelem. „No to víte, tím mé sebevědomí vzrostlo.“ Směje se Přemysl, pro kterého však pracovní úspěchy znamenaly mimo jiné odloučení od jeho manželky, která bydlela a pracovala ve Zlíně. Přemysl pracoval také jako inspektor na Ministerstvu školství a následně na Ministerstvu zahraničního obchodu. Více a více si uvědomoval důležitost vzdělání, a tak se přihlásil na obor Psychologie a pedagogika na Vysoké škole pedagogické.

Studium dokončil s červeným diplomem, avšak jako psycholog se v té době uživit nemohl.

Chopil se tedy příležitosti tak, jak mu byly předkládány a nebál se vkročit do neznáma. Vykonával například práci energetika závodu bez žádné direktivy či tlumočníka a překladatele ve třech jazycích. Možná, že to je tajemstvím jeho úspěchu, říkám si, ta jeho odvaha a odhodlání jít do věcí naplno. O své životní cestě ale Přemysl vypráví se skromností a vděčností: „Já jsem měl štěstí, když bylo potřeba, byl jsem připraven.“

Obohacující etapa Přemyslova života byla práce ve Strojimportu. Ve správní radě francouzsko-československé společnosti, která prodávala obráběcí stroje, se stal zástupcem menšinových akcionářů.

„Představte si, ta má 2% byla rozhodující ručička na váze, jelikož smíšené společnosti nesměly mít většinový podíl na akcích. To vedlo k tomu, že mě ti Francouzi chovali přímo ve vatičce.“ Říká s určitou hrdotí a úžasem v hlase Přemysl a sděluje mi, že zde byl mimo jiné jedním z jazyků francouzština.

„Já jsem francouzštinu vystudovala.“ Chopím se slova ve snaze rozvinout téma, načež Přemysl pochopí můj záměr a krásným, plynulým francouzským jazykem, skoro k nerozeznání od rodilého mluvčího, přednese:

„Monsieur Červenka, vous avez de l'argot, vous aimez le vin, vous aimez le cognac, vous parlez sans accent, vous n'êtes pas Tchèque, vous êtes Français.“

„Pane Červenko, vy znáte argot, vy máte rád víno, vy máte rád koňak, mluvíte bez přízvuku, vy nejste Čech, vy jste Francouz.“

Na mysli mu nejspíš vytanula slova jeho francouzského kolegy a já vidím, že jsem s dojmem o jeho výborné znalosti jazyka daleko od pravdy nebyla.

Předposlední významná etapa bylo zaměstnání v Metrostavu, kde pracoval zpočátku jako překladatel a tlumočník a vypracoval se až na vedoucího projektu. Práce ho natolik bavila, že na svůj odchod do důchodu ani nepomyslel.

„Pracoval jsem tam až do svých 90 let.“ Svěřuje se Přemysl. Vzpomíná také na období před koncem jeho kariéry. Jeho snacha mu tehdy povídá: „Táto, to už nejde, ty musíš jít někam, aby ses nemusel o sebe starat.“

Na moji otázku, jestli odešel, aby si odpočinul, samozřejmě dostávám jinou odpověď. „Byl jsem sám, musel jsem se o sebe starat, a zjistil jsem, že na některé věci - udržování domácnosti, nestačím.“

Byl tedy přijat do tohoto domova.

„A to byl můj poslední šťastný krok.“ Sdělí mi s úsměvem na tváři Přemysl a já cítím, že se náš rozhovor blíží ke konci, avšak ještě mě zajímá, jak tráví svůj čas nyní a zda-li je spokojen s životem tady na oddělení pro osoby s Parkinsonovou nemocí.

„Já jsem se tady brzy zabydlel. Našel jsem tady svůj domov. Hned jak jsem sem přišel, tak jsem si řekl, že jsem zde nepřišel umřít, že jsem přišel žít. Do dneška využívám všech možností, které tady jsou, aktivit, na které stačím, i když ne všechny mi vyhovují. A když už nemám co dělat, je tady křížovka, je tady kanál 24. Stal jsem se důvěrníkem tohoto patra.“

Práci s lidmi se tedy věnuje i v důchodu, pomyslí si. Pár věcí mu ale přece jenom chybí. „Chybí mi ta řeč. Nemám partnera. Jedna ze známek parkinsoniků je, že mluví velice tiše, a já mám defekt sluchu...“

Tak snad tento rozhovor potěšil nás oba, v duchu si řeknu.

„Opravdu si něco nedáte? Co třeba sklenku koňaku?“ Nabízí nám ještě před odchodem Přemysl. Zdvořile odmítneme. Uděláme ještě pár fotografií na závěr a já i fotograf se rozloučíme a odcházíme s velice příjemným a obohacujícím pocitem, který se dá jen těžko slovy popsat.

Příště se můžete těšit na rozhovor tentokrát s relativně novým členem domova, panem Karlem Pešťákem, který strávil většinu života v Krušných horách. „Rozrůstání toho průmyslu, těch měst, zabírání zemědělské půdy - to moc neprospívá tomu prostředí.“ Ale více o něm v příštím čísle.

Veronika Marciňová a Matěj Trojan, vaši dobrovolníci

1.7.1981 zemřel malíř a ilustrátor **Zdeněk Burian** (*1905). Proslul paleontologickými rekonstrukcemi vymřelých zvířat a rostlin, které tvořil ve spolupráci s předními paleontology.

I v mezinárodním měřítku je proto považován za předního tvůrce paleoartu. Ilustroval dobrodružnou literaturu a především Štorchovy knihy Lovci mamutů, Osada havranů a mnohé další. Burian ilustroval také odborné publikace. Pod vedením paleontologa a spisovatele Josefa Augusty a dalších odborníků namaloval Zdeněk Burian stovky obrazů – rekonstrukcí výjevů z pravěku a z života našich prapředků. Na počest jeho paleorekonstrukcí byl pojmenován český dinosaur Burianosaurus augustai (doslova „Burianův a Augustův ještěr“). Fosilie tohoto dinosaura byly objeveny roku 2003 u Kutné Hory, šlo o menšího ornitopodního dinosaura, který žil v období rané pozdní křídy (stupeň cenoman, asi před 95 miliony let).

1.7.1981 zemřel **Jiří Voskovec**, vlastním jménem Jiří Wachsmann, herec, dramatik, režisér, básník a překladatel (*1905). Časopis Hájek přinesl heslo věnované této významné osobnosti moderního českého divadla a filmu v červnu 2020 u příležitosti výročí narození Jiřího Voskovce.

2.7.1941 zemřel průmyslník a mecenáš **Jindřich Waldes** (*1878). Waldesova továrna Koh-i-nor ve Vršovicích byla již před 1.světovou válkou koncernem na výrobu všech druhů kovové galanterie s filiálkami v celé Evropě i v USA. Logo Miss KIN vzniklo roku 1912 na lodi, kde si slečna Elizabeth Coyne vložila do oka Waldesovu patentku. František Kupka ji namaloval a Vojtěch Preissig zhotovil grafický firemní logo. Waldes byl významným mecenášem žijících umělců, mj. pomáhal právě Františku Kupkovi a Vojtěchu Preissigovi. V roce 1939 byl Jindřich Waldes jako Žid zatčen a vězněn v koncentračních táborech Dachau a Buchenwald. V roce 1941 ho rodina, kterou nechal včas emigrovat do USA (on se z vlasteneckých důvodů rozhodl zůstat v Československu), vyplatila za osm milionů protektorátních korun. Nemocný Waldes však nepřežil plavbu z Lisabonu do USA.

12.7.1936 se narodila herečka, tanečnice, režisérka a pedagožka **Nina Divišková**. Dcera tanečnice, choreografky a taneční pedagožky Elmarity Diviškové a automobilového závodníka a speleologa, blízkého spolupracovníka profesora Absolona Karla Divíška, vyrůstala spolu se svou sestrou, keramičkou Tamarou, ve velmi svobodnomyslném a moderním rodinném prostředí a to se spolu s její pronikavou inteligencí promítlo do jejího herectví. Divišková se od mládí projevovala jako osobitý ženský klaun, obdařený jak krásou a poezií, tak schopností sebeironie. Podstatnou část kariéry strávila spolu s manželem režisérem Janem Kačerem v Činoherním klubu. Kromě náročných charakterních rolí ve hrách Čechova, Dostojevského či např. Őrkényho ji řadu let provázela nezapomenutelná tragikomická postava Svatavy v Podivném odpoledni dr. Zvonka Burkeho. Dobře si rozuměla s režiséry Schormem, Smočkem, Petrem Zelenkou, má na svém kontě desítky divadelních i filmových a televizních rolí. Patří k našim nejvýznamnějším herečkám.

20.7.1941 se narodil herec, zpěvák a textař **Jiří Grossmann** (†1971). V třiceti letech podlehl Hodgkinově chorobě, jeho povídky, které psal s Miloslavem Šimkem, jsou ale nesmrtelné. Nazpíval duety s Naďou Urbánkovou či Miluškou Voborníkovou. Především ale tvorba se Šimkem patřila na přelomu 60. a 70.let k vrcholu české politické satiry, psali však i texty a skeče ryze absurdního rázu. Jeden z nejznámějších sloganů „Nechci slevu zadarmo“ už dávno zlidověl. Besídka zvláštní školy, Besídka bývalých žáků zvláštní školy a další povídky a také divadelní představení měly a dodnes mají věrné diváky, čtenáře a posluchače.

20.7.1996 zemřel fotbalista **František Plánička** (*1904). Fotbalový brankář a reprezentant po celou kariéru nevyměnil slavistický dres za jiný než reprezentační a spolu se Španělem Zamorou byl považován za nejlepšího brankáře předválečné Evropy. Největšího úspěchu dosáhl v roce 1934, kdy jako kapitán přivedl Československo do finále MS, v němž mužstvo podlehl domácí Itálii 1:2. Byl vzorem pro svou klubovou věrnost a také pro skromnost, příkladnou celoživotní životosprávu a profesionalismus, který provázal celou jeho sportovní dráhu. Za Slavii sehrál téměř tisíc zápasů. Ve fotbalové brance stál naposledy 4.7.1970 v dresu jedenáctky bývalých internacionálů. Františku Pláničkovi byl v roce 1994 udělen titul Fotbalového rytíře. V roce 2000 skončil čtvrtý v anketě o českého fotbalistu století.

23.7.1926 se narodil novinář a spisovatel **Ludvík Vaculík** († 2015). Prozaik, fejetonista, publicista, disident a moravský patriot je známý především jako autor manifestu Dva tisíce slov, jednoho z nejvýznamnějších dokumentů jara 1968. Literární dráhu začínal jako mladý slibný komunistický novinář v Rudém právu a v Československém rozhlasu. Na IV. sjezdu Svazu čs. spisovatelů v červnu 1967 prohlásil, že „za dvacet let nebyla u nás vyřešena žádná lidská otázka“. Následky přišly rychle – vyloučení ze svazu následoval i odchod ze strany. V 70. letech Vaculík podepsal Chartu 77, založil samizdatovou edici Petlice, proslulé byly jeho samizdatové fejetony. K jeho nejvýznamnějším dílům patří Český snář a Morčata, na svém kontě má více než dvě desítky knih.

Roku 1996 mu byl propůjčen Řád T. G. Masaryka III. třídy. V roce 2008 byl vyznamenán Státní cenou za literaturu „za dosavadní literární a publicistickou tvorbu s přihlédnutím k bilanční próze Hodiny klavíru“.

24.7.1946 se narodil herec, tanečník, režisér a choreograf **Vlastimil Harapes**. Dlouholetý sólista baletu ND a umělecký ředitel Mezinárodní konzervatoře Praha je také oblíbeným pedagogem a má na svém kontě řádku významných filmových a televizních rolí, byť mu v některých případech hlas propůjčili kolegové činoherci. Byl Kristiánem ve Vlácilově filmu Markéta Lazarová, mihnul se ve Starcích na chmelu, diváci si ho pamatují z filmů Marie Poledňákové Jak vytrhnout velrybě stoličku a Jak dostat tatínka do polepšovny. Vlastimil Harapes má na svém kontě desítky tanečních i činoherních rolí, režii a choreografií. V roce 1989 získal titul národní umělec a v roce 2011 Cenu Thálie za celoživotní mistrovství v oboru balet.

26.7.2006 zemřel **Vojtěch Zamarovský**, historik, spisovatel a překladatel (*1919). O starověké historii psal tak poutavě, že se jeho populárně naučné práce četly jako napínavé romány, vzpomínají čtenáři. Za sedmi divy světa, Za tajemstvím říše Chetitů, což byla také pocta českému badateli Bedřichu Hroznému, Objevení Tróje, Bohové a hrdinové antických bájí jako slovník antické mytologie a řada dalších titulů, přeložených do více než desítky světových jazyků – to je dědictví jednoho ze zakladatelů žánru literatury faktu v Československu. Ve svém díle se věnoval nejstarším obdobím lidské historie a popularizaci starověkých civilizací a mýtů. Dá se říci, že jeho práce zásadně ovlivnily naše povědomí o pramenech a vývoji kultury a civilizace.

28.7.1936 se narodil dramatik, spisovatel a politik **Milan Uhde**. Významný brněnský představitel disentu byl v letech 1990-92 ministrem kultury a po roce 1993 prvním předsedou poslanecké sněmovny PČR. Byl redaktorem literárního měsíčníku Host do domu, úspěšným dramatikem a pedagogem JAMU. Za svoje veřejné kritické angažmá v počátcích normalizace se stal zakázaným autorem bez možnosti obživy v kulturní sféře. Psal pod cizími jmény, publikoval v samizdatu a spolupracoval se zahraničními divadly a rozhlasem i televizí. K jeho nejslavnějším dílům patří scénář muzikálu Balada pro banditu, který uvedlo Divadlo na provázku a posléze natočil jako filmový muzikál s původní hudbou Miloše Štědrone Vladimír Sís. Spolupráce s Husou na provázku a s Milošem Štědrone trvá dodnes, Milana Uhdeho uvedlo Divadlo na zábradlí i řada dalších scén. Na jeho kontě je řada prozaických titulů, sbírky básní i dramatické texty a také obsáhlá autobiografie. Milan Uhde patří k nejvýznamnějším současným autorům.

29.7.1946 se narodila rozhlasová a televizní moderátorka **Saskia Burešová**. Jméno Saskia jí dala maminka opravdu podle Rembrandtovy manželky, neboť dílo mistra šerosvitu velmi obdivovala. V roce 1967 začala její spolupráce s televizí, která trvá dodnes a Saskia Burešová je tak zřejmě nejdéle sloužící televizní hlasatelkou a moderátorkou, a možná nejen u nás. V televizi přečkala normalizační léta, poslední den roku 1992 se proslavila tím, že v přímém přenosu oznamovala rozdělení Československa. Od roku 1993 uvádí na ČT 1 týdeník Kalendárium, ve kterém připomíná zajímavá výročí týdne. Burešová spolupracuje i s rozhlasovými stanicemi, namlouvá komentáře k dokumentům a je oblíbenou moderátorkou soukromých i veřejných akcí.

Zdroje: wikipedia, Lexikon osobností české a slovenské kultury, www.fdb.cz www.csfd.cz www.cbdb.cz

Magnesia Litera 2021

Nejdůležitějším úkolem výročních knižních cen Magnesia Litera je propagovat kvalitní literaturu a dobré knihy, říká zakladatel soutěže, publicista a spisovatel Pavel Mandys. Se zpožděním, zaviněným pandemií, byly tedy z jeviště Nové scény Národního divadla konečně vyhlášeny výsledky letošního ročníku. Zde jsou:

Kniha roku: **Martin Hilský: Shakespearova Anglie, Portrét doby** (Academia)

Palmknihy Litera za prózu: **Daniel Hradecký: Tři kapitoly** (Listen)

Moleskine Litera za poezii: **Pavel Novotný: Zápisky z garsonky** (Trigon)

Litera za knihu pro děti a mládež: **Bogdan Trojak: Safíroví ledňáčci a Glutaman** (Baobab)

Litera za naučnou literaturu: **Jaroslav Petr: Desatero smyslů. Jak lidé a zvířata vnímají okolní svět** (Argo/Dokořán)

Litera za nakladatelský čin: **Edice Česká poezie a Česká próza** (fra)

Litera za překladovou knihu: **Francisco Delicado: Portrét pěkné Andalusanky** (Přeložil Jiří Holub, Rubato)

Litera za publicistiku: **Nina Špitálníková: Svědectví o životě v KLDŘ (NLN)**

Litera za debut roku: **Lenka Elbe: Uranova** (Argo)

Magnesia Blog roku: **Miroslav Komínek: Městská policie Přerov** (facebooková stránka)

Kosmas Cena čtenářů: **Václav Dvořák: Já, Finis** (vlastním nákladem)

Martin Hilský: Shakespearova Anglie.

V Hájku jsme na tuto mimořádnou událost knižní kultury upozornili již v únoru letošního roku. Přesto je dobré se ke knize profesora Hilského vrátit – takový titul se na knihkupeckých pultech objevuje vskutku vzácně.

Monografie Martina Hilského prezentuje alžbětinskou společnost ve všech jejích nuancích. Ve třech rozsáhlých celcích Lidé a společnost, Každodenní život, Imaginace, mentalita a řeč úspěšně vnáší řád do chaosu doby. Dějiny každodennosti i sociokulturní fenomény, které se podílely na proměnách epochy, jsou zaznamenány vždy poutavě a v překvapivých detailech: jak lidé jedli, bydleli, milovali a umírali. Jak žili herci, žebráci či prostitutky, jak rozuměli sobě samým a proč plakali. Anglie tak vystupuje před očima čtenáře ve své plasticitě a barevnosti. Přehledně prezentovaný celostní vhled do Shakespearovy doby, do intimních životů obyvatel a proměn jejich mentality je vrcholem Hilského celoživotního zájmu o dílo Williama Shakespeara a významným přínosem pro naši znalost alžbětinské kultury.

Martin Hilský: Shakespearova Anglie. Portrét doby. Academia, 768 stran, 720 – 784,-Kč.

K ostatním oceněným knížkám se Knižní hlídka bude postupně vracet. K létu patří ale také oddychové čtení, proto následují tipy z tohoto ranku.

Ingrid Sewardová: Princ Philip, jak ho neznáte

Autorka se ve svých knihách dlouhodobě věnuje britské královské rodině. V biografii shrnuje základní milníky Philipova života, uvádí celou řadu dosud málo známých detailů a s nadhledem a pochopením vykresluje tuto výraznou osobnost britské i světové politické a společenské scény.

Ingrid Sewardová: Princ Philip, jak ho neznáte. Překlad Hana Antonínová. Ikar, 408 stran, 319,- Kč.

Alena Zárybnická: Alpami na kole

Populární televizní rosníčka Alena Zárybnická je také velmi zdatnou turistkou a také cykloturistkou. Na kole podnikla výlety po Alpách a zaznamenala nejen inspirativní trasy, ale podává i informace o lokálních zajímavostech, tradicích či jídle. Vše doprovázejí úchvatné fotografie.

Alena Zárybnická: Alpami na kole. Universum, 224 stran, 286 – 359,-Kč.

INFORMACE Z DOMOVA

Každé pondělí se konají vycházky do Milíčovského lesa. Odchod je vždy v 13:00 od recepcce DSH.

Schůzka
důvěrníků
s vedením
domova se
uskuteční
ve středu 7. 7. 2021
od 10:00
v sále.

POLABSKÁ VRBA

Jako každý rok se i letos naše Literární dílna zúčastnila soutěže POLABSKÁ VRBA.

Naši spisovatelé získali **ZVLÁŠTNÍ CENU PRO TÝM** za práci na téma Vzpomínky na babičku a dědu.

Týmu ve složení Ludmila Šimková, Marie Vaňková, Miroslava Hubínková, Marta Víchová, Hana Sattlerová a Karel Pešťák srdečně gratulujeme.

CIRKUS SENIOR
O prázdninách se **CIRKUS SENIOR** nekoná,
na Adama se budeme těšit opět v září.

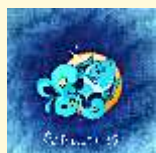

Červenec

Kozoroh - 22. 12. – 20. 1.

Šetřete energii a nerozčilujte se. Raději si doma udělejte s přáteli pohodové odpoledne nebo večer.

Vodnář - 21. 1. – 20. 2.

Můžete na sebe být pyšní. Překonali jste se a konečně se vám pomalu začíná dařit. Především v oblasti nových nápadů.

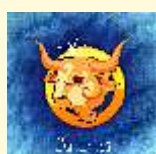
Ryby - 21. 2. – 20. 3.

Omezte na minimum alkohol a cigarety. Uvidíte, že vám tělo poděkuje. Zamyslete se nad tím, jak toho nechat úplně.

Beran - 21. 3. – 20. 4.

Příliš studené nápoje jsou pro vás nevhodné. Mohou způsobit záněty v krku, angíny a nepříjemné nemoci.

Býk - 21. 4. – 21. 5.

Měli byste konečně udělat vstřícný krok a zkusit napravit přešlapy, kterých jste se dopustili v rodině. Odmítnuti nebudete.

Blíženci - 22. 5. – 21. 6.

Přijďte na chuť seznamování se s novými fajn přáteli. Rádi se obklopujete pozitivně naladěnými a veselými lidmi.

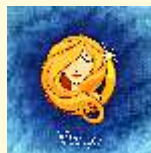
Rak - 22. 6. – 22. 7.

Chraňte pleť před slunečními paprsky vhodným opalovacím krémem. Pár minut na sluníčku a bude vám příjemně.

Lev - 23. 7. – 22. 8.

Při volnočasových aktivitách byste měli myslet na své zdraví. Nechcete si přeci zkažit léto zbytečným úrazem.

Panna - 23. 8. – 22. 9.

Léto je skvělým obdobím na četbu knížek a povídání s přáteli. Dopřejte si dobrou limonádu či čaj a užijte si společnost.

Váhy - 23. 9. – 23. 10.

Dejte opět na svou intuici, která by vás měla při výběru důležitého rozhodnutí navést správným směrem.

Štír - 24. 10. – 22. 11.

Na vašem vztahu vám záleží. Proto se musíte partnerovi otevřít a hledat společnou cestu zpět, k pohodě a hezkým chvilčkám.

Střelec - 23. 11. – 21. 12.

Ti z vás, kteří jsou stále single, budou spokojeni. Raději dáte přednost samotě než nepříjemné společnosti.